

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput II. Concupiscentia omnium malorum origo describitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

acquirat, quantum præsentis vitæ conditio patitur.

CAPUT II.

Concupiscentia omnium malorum origo describitur.

Originalis peccati acerbior & gravior pœna illa est, quam concupiscentiam, seu cupiditatem appellamus. Hæc pondus jure est, quod animam ad fruendum impellit creaturis, infimisque rebus, quibus corrumpitur. In innocentia statu pondus sentiebat Adam, quo in Deum ferebatur; ubi vero Dei præceptum violavit, ut suæ infidelitatis & ingritudinis puniretur, ponderi alteri se subjecit, quo in sui, creaturarumque amorem deprimitur. Ajunt Theologi aliqui nil aliud esse concupiscentiam, quam sensitivum appetitum, & voluntatem, quoniam hæ duæ potentia, si gratia illas non attollat, pondere suo & gravitate perditæ in creaturas feruntur; vel concupiscentiam esse appetitus voluntatisque effrænam impetum, quo frui creaturis anhelant. Sanctus Augustinus existimat concupiscentiam esse harum ambarum potentiarum vitium, quod veluti vetus consuetudo hominem ad creata bona valide pertrahit. Id esse aut originale peccatum, cujus licet per Baptismum deleatur reatus: manet tamen actus; cujus scilicet ita deletur macula, ut corruptio maneat, quæ reos nos efficit, si ejus motibus assentimur. Hæc Magistri sententiarum est opinio, quam Theologi plures sequuntur, & quæ sacrarum Litterarum dictis inhæret; videntur enim sacræ Litteræ ita de originali pec-

eato loqui, quasi non sola illud esset justitiæ privatio. Sanctus Paulus Fideles sic monet: *Non regnet peccatum in mortali vestro corpore, ut obediatis concupiscentiis ejus (Rom. 5.):* concupiscentia nempe est veluti habitus, cujus sunt actus desideria prava.

Plerique tamen docent Theologi, originale peccatum privationem esse originalis justitiæ. Tridentinum Concilium hanc quæstionem definire noluit; solum docet concupiscentiam in baptizatis non esse peccatum; concupiscentiæ scilicet involuntarios motus non esse peccata, ut docent hæretici.

Quoniam vero concupiscentia naturæ humanæ vitium est & corruptio, auctorem Deum nequit habere. Pelagiani, qui originale peccatum negabant, illam bonam, & a Deo in homine creatam asserbant. Sed valide hæc impietas a sancto Augustino est confutata, & ab Ecclesia damnata. Hanc legi Dei Sanctus Paulus opponit, dum ait: *Carne servio legi peccati, condecor legi Dei secundum interiorem hominem (Rom. 5. & 7.).* Sanctus vero Jacobus inquit: *Unusquisque tentatur a concupiscentia sua abstractus & illectus. Deinde cum concupiscentia conceperit, parit peccatum (Jac. 1.).* Non suggestionem sola, vel tentationem ad peccatum nos hæc concupiscentia provocat, quemadmodum solet dæmon, & prava solent objecta; sed pondus quoddam in nobis est, quod suapte natura ad peccatum nos pertrahit. Mala quædam habitudo est, & consuetudo prava juxta Sanctum Augusti-

gustinum, qui ait: *Carnalis consuetudo resistit bonæ voluntati delectatione bonorum temporalium fruendorum.* Donec terreni hominis imaginem circumferimus, *habemus necessitatem consuetudinis nostræ; quotidie minui potest, finire non potest.* Concupiscentiæ objecta sunt terrena bona & creata, quæ possunt amari; uno verbo quidquid Deus non est: animæ affectus corporisque motus inficit, totumque veluti lues corrumpit hominem: potentias ejus omnes seducit, harmoniam turbat, rebellionem excitat, continuo bello exercet, justosque omnes gemere cogit. Non a persecutoribus suis, sed a concupiscentia liberari petit Apostolus: *Quis me liberabit a corpore mortis hujus (Rom. 7.)?* Sanctus Augustinus peccati vestigium illam sæpius appellat; nam malis, quæ animæ corporique affert, peccati naturam manifestat, a quo proficiscitur.

Concupiscentiam apostolus Paulus *peccati legem* dicit. Rationem affert Sanctus Augustinus: *Quia, inquit, persuadet peccata; Et ut ita dicam jubet.* Eandem *peccatum (Rom. 6.)* Apostolus appellat: *peccatum vocatur (inquit idem Sanctus Doctor de Nupt. l. 1. c. 23.) quod Et peccato facta est; Et peccatum, si vicerit, facit.* Nil aliud illa est, quam animæ motus, ut de se gaudeat, & de creaturis, non Dei, sed sui amore ducta. Porro hic creaturæ, sui que amor peccatorum omnium est origo; postquam enim Apostolus dixit (*2. Tim. 3.*) *Erunt homines seipso amantes; subdit: cupidi, superbi, blasphemi, parentibus non obedientes, ingrati, scelesti, sine*

affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, immites, sine benignitate, proditores, protervi, tumidi, & voluptatum magis amatores, quam Dei, habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem abnegantes. Hæc etenim, ut inquit divus Augustinus, omnia mala ab eo velut fonte promanant, quod primum posuit seipsum amantes: hæc atque ejusmodi vitia, sive his alia, sive illis alia dominantur, ex illa radice quodammodo pullulant: cum sint homines seipsum amantes. Ad duobus hæc verbis eandem veritatem complexus erat Apostolus (1. Tim. 6.) *Radix malorum cupiditas.* Hoc inde provenit, quia nullum homo crimen patrat, nisi assentiens concupiscentiæ, qua vel de seipso, vel de creaturis aliis frui quærit. *Nec est aliunde vita hominum vitiosa atque culpabilis, quam male utens & male fruens,* inquit Sanctus Augustinus. *Fecerunt (idem Doctor ait l. II. de Civ. Dei c. 18.) civitates duos amores duo: terrenam scilicet amor sui usque ad contemptum Dei; cælestem vero amor Dei usque ad contemptum sui.* Alterutrius civis esse oportet. Cum peccatum sui ipsius amantem hominem efficiat, quasi beatus in seipso esse possit, tribus illum paupertatis generibus subjicit, quæ tribus bonis, quibus innocens fruebatur, opponuntur. Primum bonum erat incomparabilis *altitudo*, & *sublimitas*; amore enim homo soli Deo subdebatur, cunctasque sub se cernebat creaturas, quibus veluti subditis imperaret. Secundum bonum erat admirabile *lumen*, quo omnia intelligebat, cum ignorantia tenebris, quæ peccati sunt pœna, mens ejus careret. Tertium be

bonum erat *cœlestis voluptatis* torrens, qui cor
ejus irrigabat, propter Dei, quo fruebatur,
præsentiam, ut inquit sanctus Augustinus: *Ex
hoc amore grande gaudium, non desistente quod
amabatur ad fruendum.* Trium horum bono-
rum possessioni trium defectuum deploranda suc-
cessit egestas, quæ violenta quasi tria desideria par-
turit, quibus amissa bona recuperare homo pro
virili nititur. Primus defectus est *summa abje-
ctio*, in quam anima incidit; nam & suis passio-
nibus, & creaturis reliquis subjecta est. Hinc
ut se attollat, honores homo quærit, dignitates,
imperia, gloriam, laudes, existimationem. Ex
hoc fonte promanat ambitio, vanitas, fastus, te-
meritas, audacia, vis, crudelitas, & tyrannis.
Secundus defectus, quem homini peccatum at-
tulit, est *ignorantia*; hinc scire cupit, & curio-
sitate adeo sectatur, ut superstitionibus etiam
& magiæ se dedat. Tertius defectus est *tristitia*,
cui ut homo subveniat, voluptates ubique aucu-
pat, & gaudium, quo in amore veri boni frue-
batur; hinc carnalium voluptatum vitia & ex-
cessus proficiscuntur. Hæc doctrina a Sancto
Joanne est accepta, qui ait: *Omne, quod est in
mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscen-
tia oculorum, & superbia vitæ (1. Joan. 2.)*
*Omne quod est in mundo, in amatoribus scilicet
mundi, concupiscentia carnis est, quo sensibiles,
carnales, & terrenæ voluptates comprehenduntur;
& concupiscentia oculorum, quo curiositas, & im-
modicum omnia sciendi & possidendi desiderium
comprehenditur; & superbia vitæ, quo gloriæ &
imperii cupiditas declaratur; ut Sanctus Augu-*

stinus explicat. *Nego, ait, esse quemquam istorum, qui nihil colendum existimant, qui non aul carnalibus gaudiis subditus sit, aut potentiam venam foveat, aut aliquo spectaculo delectatus insaniat (de vera Relig. cap. 38.).*

C A P U T III.

Concupiscentiæ pessimi recensentur effectus.

Qui a venenato fonte promanant, venenatos esse rivos oportet. Generale concupiscentia est venenum, quo genus humanum corrumpitur; singuli enim homines (si Sanctam Virginem excipias) originali peccato infecti nascuntur. Peccati hujusce pœna & effectus est concupiscentia, quod in baptizatis manet, non quoad culpam, quæ deletur, sed quoad pœnam, quæ perseverat. Pessimi sunt illius effectus, quorum octo præcipue licet enumerare.

Primus est *veræ cordis libertatis amissio*, quæ creaturarum amore perit, cum rei amatae amantem suapte natura amor subdat. Quando Deum homo diligit, creata cuncta ei subduntur; quando vero seipsum, aut creata bona amat, creaturis ac sibi metipsum subditur. *Quæ cum volunt homines (inquit sanctus Augustinus de Moribus, Eccles. c. 21. & 13.) per damnationem tenere, ab his ipsis potius per cupiditatem tenentur, & rerum mortalium servi fiunt, dum imperite domini esse desiderant; non quod Deus ista non creaverit, sed quia subdicere se homines volunt iis rebus per*

pec-